

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-1/02.01.2024 г.

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма за специфична професионална подготовка по учебен предмет **камерни вокални ансамбли – теория** и учебна практика за специалност код **2120302 „Музикант-вокалист”** от професия код **212030 „Народно пеење”** от професионално направление код **212 „Музикални и сценични изкуства”**.

X

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ
Министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А
СПЕЦИФИЧНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА
ПО
КАМЕРНИ ВОКАЛНИ АНСАМБЛИ
ТЕОРИЯ И УЧЕБНА ПРАКТИКА
XI клас

УТВЪРДЕНА СЪС ЗАПОВЕД № РД 09-1/02.01.2024 г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

код 212 „Музикални и сценични изкуства”

ПРОФЕСИЯ:

код 212030 „Музикант-вокалист”

СПЕЦИАЛНОСТ:

код 2120302 „Народно пеене”

София, 2024 г.

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма за специфичната професионална подготовка в XI клас по учебен предмет **камерни вокални ансамбли** е предназначена за професия „Музикант-вокалист“, специалност „Народно пеене“, професионално направление „Музикални и сценични изкуства“.

Учебното съдържание по **камерни вокални ансамбли** е насочено към изграждане на хармонично-изпълнителски, вокални, музикални компетентности, добиване на реална представа за хоровото пеене, в частност българската народна песен, нейното развитие и усъвършенстване през годините с цел бъдеща професионална реализация.

Учебното съдържание дава възможност на учениците да придобият умения за правилно овладяване и прилагане на многогласната народна песен, да развиват музикалната си култура, да развиват хармоничен слух, да привикнат към филиране на тона, съобразен с общата звучност, и да подготвят гласа си за по-нататъшна работа, да надградят в практическа насоченост музикалната си грамотност, да изградят изпълнителски умения и критерии за формиране на музикален естетически вкус, да формират усет за непреходните стойности на българското фолклорно изкуство, мотивация за по-нататъшно развитие, вокални умения и др.

Правилното звукоизвличане – филиране и владеење на звуковата импресия при камерното музициране, овладяването на певческо дишане, запознаването с характерните особености на различните фолклорни области и тяхната стилова характеристика водят до изграждането на народния певец като професионалист и неговата разпознаваемост в публичното музикално пространство и не само.

Придобитите знания от учебното съдържание на учебния предмет народно пеене – вокалообразуване, изравняване, интонационна точност, преминават в умения и се изгражда система от упражнения с цел овладяване традиционен маниер на пеене, сценично присъствие, лицеизраз, изправена стойка, представяне на драматичния текст на песента - с ясна дикция, изработване на собствен стил на пеене.

В хода на учебната работа се създават условия за развитие на музикални изпълнителски способности за пеене в камерен състав, емоционално общуване чрез песента и успешно реализиране на изпълнителска дейност. Изграждат се умения за работа в екип, стимулират се креативно поведение и интерес към начините за търсене, съхранение и разпространение на българската аранжирана народна песен. Учениците получават възможност за сценична изява и прилагане в практиката на наученото.

Учебното съдържание по **камерни вокални ансамбли** е представено тематично, като темите не се разглеждат в задължителна последователност, а предполагат работата по тях да се преплита във всеки урок на принципа на спираловидното развитие на уменията, натрупване на представите и изграждане на понятията.

Учебното съдържание е разпределено в 2 (два) раздела, като в тях се конкретизира броят на учебните часове и включените теми. Всяка тема се разпределя от учителя в началото на учебната година.

Специфичната професионална подготовка по **камерни вокални ансамбли** се извършва във взаимовръзка с учебните предмети от отрасловата и специфичната професионална подготовка.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ

С обучението по учебния предмет се цели:

- практическо въвеждане на учениците в професия „Музикант-вокалист“, специалност „Народно пеене“;
- овладяване на компетентности от обучаемите с цел бъдеща професионална реализация;
- първоначална практическа насоченост към целите и задачите на разпяването;
- правилно заучаване и ритмично възпроизвеждане на елементи на песни с неголям тонов обем, в различни равноделни и неравноделни размери, с различна сложност и с повече орнаментика, специфични вокални похвати (провикване, тресене и др.);
- формиране на реална представа за историята на българската народна песен и музика, народното творчество и мястото им в професия „Музикант-вокалист“;
- изпълнение на многогласни народни песни а capella и със съпровод/инструменти.

Основните подцели при усвояването на практическата дисциплина **камерни вокални ансамбли** са насочени към практическото прилагане на понятия от терминологията, касаеща елементарна теория на музиката, класически песни фолклорни обработки на композитори от българската фолклорна съкровищница.

Необходимо е да:

- се развият познавателни интереси на учениците към професия „Музикант-вокалист“;

- изграждане на стройна система от упражнения при групово разпяване с цел прилагане на правилната постановка на гласа, точна интонация, владееене на по-сложна орнаментика при пеене на няколко гласа;
- овладяване на верижно певческо дишане при пеене в група;
- овладяване на стилови характеристики при песни от различните фолклорни области и постигане на синхрон при групово изпълнение;
- владееене и прилагане на основни понятия като: чиста интонация, вокалообразуване, певческо дишане, ясна дикция, равноделни и неравноделни размери, сценично присъствие при пеене в камерен вокален ансамбъл;
- запознаване с образци на фолклорното хорово изкуство от различните фолклорни региони.

II. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

№ по ред	Типов учебен план	XI клас		
		Брой учебни седмици	Общ брой часове теория	Общ брой часове учебна практика
1.	Типов учебен план за професионално образование с интензивно изучаване на чужд език в паралелки с дневна форма на обучение/ B2	36	18	36
2	Типов учебен план за професионално образование с разширено изучаване на чужд език в паралелки с дневна форма на обучение/ B4	36	18	36
3	Типов учебен план за професионално образование без интензивно и без разширено изучаване на чужд език в паралелки с дневна форма на обучение/ B6	36	18	36

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Учебното съдържание е структурирано в 2 раздела. За всеки раздел са записани темите и броят учебни часове. Учителят конкретизира броя на учебните часове за всяка тема в съответствие с посочените за раздела.

За постигане целите на обучението учителят разпределя учебните часове за нови знания, упражнения и контрол.

№ по ред	Наименование на разделите	Препоръчителен брой на учебните часове по теория	Препоръчителен брой на учебните часове по учебна практика
1	Раздел I. Групово разпяване и хорово дишане.	1	4
2.	Раздел I. Усвояване и практическо боравене с основни понятия като звукоизвличане, звукообразуване, орнаментика (форшлаг, единичен, двоен, мордент и др.) и прилагането им във камерно вокално изпълнение.	4	6
2	Раздел II. Учебно-репетиционна дейност (разпяване и разширяване на диапазона на гласа).	8	18
3	Раздел II. Изграждане на система от упражнения в учебно-репетиционната работа с цел овладяване и изработване на качествен звук, дишане, точна интонация, чрез системно и последователно преподаване на подбран песенен материал.	5	8
	Общ брой часове:	18	36

2. Раздели и теми

Раздел 1. Групово разпяване и хорово (верижно) дишане.

2.1.1. Групово разпяване – загряване на гласовете с различен т. о., мелодични модели за уеднаквяване на интонацията при групово пеене.

2.1.2. Усвояване и практическо боравене с основни понятия като звукоизвличане, звукообразуване, орнаментика (форшлаг, единичен, двоен, мордент и др.) и прилагането им в камерно вокално

изпълнение.

2.1.3. Правилно овладяване и прилагане на певческото дишане, верижно дишане.

2.1.4. Диалектови и фонетични особености на фолклорната област, разширение на диапазона на ученика, изграждане, запазване и усъвършенстване на най-верния певчески стил, на всеки ученик от съответната фолклорна област.

Раздел 2. Учебно-репетиционна дейност

2.2.1. Изграждане на система от упражнения в учебно-репетиционната работа с цел овладяване и изработване на качествен звук, дишане, точна интонация чрез системно и последователно преподаване на подбран песенен материал. Изработване на определени вокални сръчности и умения.

2.2.2. Строго спазване дидактическия принцип за индивидуалния подход с цел да се формират у учениците вокални умения на професионално ниво.

2.2.3. Прилагане на придобитите теоретични и практически познания на концертния подиум.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ УЧЕНЕТО – ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

В края на обучението учениците трябва да притежават следните знания, умения и компетентности:

ЗНАНИЯ:

Да:

- владее терминология, касаеща компонентите на обработката на народната песен;
- познава правилната постановка на гласа, звукоизвличане, правилно дишане при пеене в група;
- разпознава основните орнаменти, които са приложими при групово пеене на народни песни;
- различава и тактува различните размери;
- познава основни понятия като чиста интонация, качествен звук, фразиране, стилови характеристики.

УМЕНИЯ:

- прилага наученото пред съученици, родители;
- прилага изучените песни наизуст и точна интонация пред публика;
- познава и прилага основни понятия за чисто интониране, ритмично встъпление и изпълнение, певческо дишане;
- разпознава равноделни и неравноделни размери (2/4; 5/8; 7/8a; 7/8b; 9/8; 9/8b, 11/16), смесени;
- владее и правилно прилага теоретични елементи на музиката (синкоп, триола, точкувана нота, триола);
- възпроизвежда по памет чути от други съученици или от медиите песни, които са му направили впечатление;
- има изградени умения и компетентности като музикалност, сценично поведение, синхрон на изпълнението - песен с инструментален съпровод или сингбек, отговорност и дисциплина;
- има обективна оценка за художествената стойност на фолклорното певческо изкуство.

КОМПЕТЕНТОСТИ:

- самостоятелно и творчески прилага теоретичните музикални знания;
- умее да работи самостоятелно и в екип.

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Людмила Варадинова, старши учител в 144. СУ „Народни будители“
2. Маринела Ангелова, старши учител в 144. СУ „Народни будители“
3. Величка Николова – зам.-директор по учебно-творческа дейност в 144. СУ „Народни будители“.